

UDENRIGSMINISTERIET

Talepunkt til brug for ministeren for fiskeri og ligestilling og nordisk samarbejdes deltagelse i samråd i Miljø- og Fødevareudvalget om muslingebekendtgørelsen fredag den 8. februar 2019

(Det talte ord gælder)

Enhed:
FPK
Sagsbehandler:
Janne Palomino Dalby
Dato:
08-04 2019
Sagsnummer:

[Samrådsspørgsmål

- ”Hvad kan ministeren oplyse om de forsøg med muslingefiskeri, som er omtalt i artiklen ”Storfiskere har i det skjulte fået adgang til tonsvis af muslinger” bragt i Berlingske den 5. april 2019? Ministeren bedes samtidig redegøre for, på hvilken måde ministeren har været orienteret om eller involveret i sagen”]

[Svar:]

Tak for ordet. Jeg er rigtig glad for muligheden for at drøfte det forsøgsfiskeri, der er foregået i Storebælt.

Allerførst vil jeg gerne sige et par ord om, hvad forsøgsfiskeri egentlig er.

For at kunne udvikle nye fiskerier, skal fiskerimulighederne afdækkes. Et led i denne proces er gennemførelsen af forsøgsfiskerier. Et forsøgsfiskeri kan vedrøre nye arter, nye områder eller nye teknikker.

I et forsøgsfiskeri gives et begrænset antal fiskere efter ansøgning mulighed for under kontrollerede forhold at afprøve det pågældende fiskeri.

Forsøgsfiskeriet er en del af den tekniske forvaltning af fiskeriområdet, hvor kompetencen er delegeret til Fiskeristyrelsen.

Dernæst vil jeg gerne gøre et grundlæggende forhold helt klart. Jeg har set det er påstået, at forsøgsfiskeri skulle være aftalebelagt. Det er forkert.

Aftalen om kvotekoncentration fra 2017 indeholder intet om forsøgsfiskeri.

I ”Vækst-og udviklingspakken for dansk fiskeri” fra december 2016 hedder det under pkt. 21:

”Der skal tilvejebringes et fagligt grundlag for at vurdere muligheden for at fremme fiskeri efter blåmuslinger i nye områder og fiskeri efter østers.”

Det politiske mål her er udviklingen af fiskeri i nye områder.

Forsøgsfiskeri er alene et teknisk redskab, man kan anvende i denne proces. Og det vil være et af flere skridt i processen frem mod eventuelt at åbne et fiskeri i et nyt område. En proces der omfatter dataindsamling – herunder eventuelt forsøgsfiskeri – faglig analyse, evaluering af fiskerigrundlag og endelig fordeling af nye rettigheder på baggrund af det faglige grundlag, der er tilvejebragt.

De første tre led er tekniske. Det sidste er politisk.

Det ville da også have været overraskende, hvis forsøgsfiskeri pludselig skulle være blevet genstand for politiske aftaler.

Mine medarbejdere har trawlet igennem Folketingets hjemmeside, og har kunnet konstatere, at man skal tilbage til 2001 og 2002 for at finde referencer til forsøgsfiskeri.

Jeg har en liste over vore søgninger, som jeg gerne fremsender til Udvalget.

Mine medarbejdere har ligeledes kunnet oplyse mig, at de i de snart to år, hvor Udenrigsministeriet har haft ressort på fiskeriområdet, er dette første gang, emnet tages op.

Dette på trods af, at der har været afholdt snesevis af ordførermøder. Og som I ved, har både min forgænger og jeg haft det princip, at dagsordenen for disse møder var åben.

Vi har taget ethvert emne og spørgsmål op, som der har været ønske om at drøfte.

Og jeg tager gerne en diskussion om forsøgsfiskeri nu, hvor der er interesse for det

- 0 -

Jeg vil gerne redegøre for de tilladelser, der er givet til forsøgsfiskeri i Storebælt:

I 2006 og 2007 var der enkelte forsøgsfiskerier.

I perioden fra **2008 til 2016** var der ingen forsøgsfiskerier i Storebælt.

Områderne i Storebælt indgik før 2017 ikke i de områder, hvor der i henhold til Fødevarestyrelsens muslingebekendtgørelse kan udføres fiskeri efter muslinger, Det drejer sig blandt andet om produktionsområderne 90 -95. Områder der nu indgår i det aktuelle forsøgsfiskeri.

Det kan derfor afvises, at der er sket nogen form for særbehandling ift. til adgang til fiskeri i disse områder i årene fra 2008 til 2016. De har simpelthen ikke være åbne for nogen form for forsøgsfiskeri efter muslinger for *nogen* fiskere.

I 2016 fik to fartøjer tilladelse til forsøgsfiskeri langs Sjællands Vestkyst (det er områderne 102 – 108).

Det er i de samme områder, hvor der blev fisket i 2006 – 2007.

- Det ene fartøj havde FTA til fiskeri på Isefjord.
- Mens det andet havde FTA til østers på Limfjorden.

I 2017 udlagde Fødevarestyrelsen en række nye områder (områderne 89-97) som produktionsområder, hvor der potentielt kunne fiskes muslinger.

Disse områder ligger fortrinsvis i det østlige og nordlige Storebælt.

Og i 2017 fik 8 fartøjer tilladelse til forsøgsfiskeri i Storebælt.

- Heraf havde 2 fartøjer FTA til muslingefiskeri på Jyllands østkyst.
- 2 fartøjer havde FTA til muslingefiskeri på Isefjord. Hertil kom et tredje fartøj, som har haft tilladelse til omplantning af muslinger på Isefjord.
- Yderligere fik 2 fartøjer hjemmehørende på Limfjorden tilladelse til forsøgsfiskeri. På tidspunktet for forsøgsfiskeriet havde disse fartøjer ikke FTA til hhv. muslinge- og østersfiskeri på Limfjorden.
- Endeligt fik et fartøj der havde FTA til østersfiskeri på Limfjorden tilladelse til forsøgsfiskeri i Storebælt.

I 2018 fik 5 fartøjer tilladelse til forsøgsfiskeri i Storebælt i perioden januar til juni.

Det drejer sig om:

- Et fartøj med FTA på Isefjord.
- 2 fartøjer fra Limfjorden som på tidspunktet for forsøgsfiskeriet ikke havde FTA til hhv. muslinge- eller østersfiskeri.
- Et fartøj med FTA til østersfiskeri på Limfjorden.
- Samt et fartøj som tidligere havde haft FTA til muslingefiskeri langs Jyllands østkyst.

Over årene er forsøgsfiskeriet på Storebælt altså gennemført af fartøjer fra både Limfjorden, Isefjorden og Jyllands Østkyst.

Der er i 7 tilfælde imødekommet ansøgninger fra fiskere fra Jyllands østkyst,. Det skal ses i lyset af, at der som bekendt kun er 6 licenser på Østkysten.

I årene 2016 til 2018 er der blevet givet 6 afslag på ansøgninger.

De fordeler sig med 3 afslag til fiskere med FTA til fiskeri ved Jyllands østkyst, ét afslag til en fisker med FTA til Limfjorden og 2 afslag til en fisker, som ikke rådede over et fartøj med FTA.

Fiskeristyrelsen oplevede i starten af 2018 en voksende interesse for at deltage i forsøgsfiskeri i Storebælt.

Samtidig fandt ledelsen i den ny Fiskeristyreelse, der blev etableret ved årsskiftet 2017/2018, at der var behov for at se nærmere på rammerne for administrationen af forsøgsfiskeriet. På samme måde som man gik i gang med at se på alle andre dele af Styrelsens administration.

Styrelsen besluttede derfor at lukke for nye ansøgninger i en periode med henblik på at få styr på rammerne. Dette blev meddelt i et brev til fiskeriforeningerne.

Af brevet fremgik endvidere, at deltagelse i forsøgsfiskeri ikke ville give forrang i forhold til eventuelle senere permanente rettigheder til nye områder.

- 0 -

Inden jeg går videre, vil jeg gerne knytte nogle generelle bemærkninger til administrationen af forsøgsfiskeri frem til dette tidspunkt:

Det står klart, når man ser tilbage, at det tidligere (i perioden 2016-2018) har været for løst og lemfældigt, hvordan man har kunnet søge og få tildelt forsøgsfiskeri.

Der har manglet transparens om ordningerne og klare kriterier for administrationen. Der har været en risiko for, at der har kunnet være fiskere, der var interesserede, men måske ikke har kendt til, at der var mulighed for at deltage i forsøgsfiskeriet.

Men der har ikke været tale om en eksklusiv adgang for særlige fiskere. Alle muslingefiskere har haft muligheden. Og ansøgninger om forsøgsfiskeri er så vidt vi kan se behandlet på lige vilkår.

Og jeg vil gentage, at der er givet tilladelser til både fiskere fra Limfjorden, Isefjord og Østkysten.

Det har således også været bredt kendt, at det var en mulighed.

Og lad mig så sige: Den manglende transparens og uklarhed om kriterier og instrukser for sagsbehandlingen i Fiskeristyrelsen før ressortomlægningen er desværre et billede, vi jo kun kender alt for godt. Og det var altså dette forhold den nye ledelse i Styrelsen tog fat om i begyndelsen af 2018.

- 0 -

I sommeren og efteråret 2018 var ikke åbent for ansøgninger, og der blev i denne periode derfor givet afslag på alle ansøgninger, der kom ind alligevel – heriblandt på en ansøgning fra et fartøj fra Østkysten

I løbet af efteråret blev det samtidig klart for Fiskeristyrelsen, at der var brug for flere oplysninger om nye områder til fiskeri efter blåmuslinger i Storebælt, da der ikke var data og grundlag for at træffe beslutning om et målrettet fiskeri. I nogle områder i forsøgsordningen var der kun blevet gennemført forsøgsfiskeri i korte perioder.

Fiskeristyrelsen indstillede derfor, at man atter burde åbne op for forsøgsfiskeri, men at dette skulle foregå på nye og klare betingelser og med fuld transparens. Styrelsen påpegede, at der var brug for en ensretning af rammer og vilkår for hvem, der kan deltage.

Endvidere skulle den kommende ordning offentliggøres, så der var lige muligheder for alle. Man rettede altså op på de mangler, der havde været i den tidligere administration på området og gennemførte nye principper for forsøgsfiskeri. Der skulle være:

- 1) transparens omkring opslag af ansøgningsrunder;
- 2) lige adgang for alle fiskere;
- 3) regler for maksimale fangstmængder pr. uge bl.a. med henblik på at sikre, at forsøgsfiskeriet ikke fører til et overfiskeri af den pågældende art;
- 4) regler for begrænsninger i adgangen til at blande forsøgsfiskeriet sammen med andet kommercielt fiskeri med risiko for fejlrapporteringer i forsøgsfiskeriet.

I 2019 er der derfor blevet åbnet op for en egentlig forsøgsordning for fiskeri efter blåmuslinger i Storebælt.

Ordningen blev lanceret på Styrelsens hjemmeside med klare kriterier for deltagelse og fordeling af tilladelser, såfremt der var flere ansøgere, end der var plads til i et område.

Kriterierne for deltagelse er som følger:

- Der kan søges om tilladelse til fiskeri i muslingeproduktionsområderne 90 – 95.
- Kun ejere af fartøjer med muslinge- og/eller østers-FTA kan ansøge om tilladelse.
- Der kan kun søges om tilladelse til fiskeri på forsøgsordningen til nye områder til ét fartøj.

[Reglen om, at en fisker kun må fiske i det område, han har licens til, har en kontrolmæssig funktion og stammer fra det ordinære fiskeri. Det er altså ikke en regel, som er indført med forsøgsfiskeriet.]

Det blev besluttet, at ordningen skulle køre i to perioder af ca. 3 måneder, så flest muligt kunne deltage i forsøgsfiskeriet.

I 2019 er der i første runde af forsøgsordningen givet forsøgstilladelse til 4 fartøjer:

- 1 fartøj med FTA til Isefjord,
- 3 fartøjer med FTA til Limfjorden.

Desuden havde ét fartøj med FTA til fiskeri langs Jyllands Østkyst fået tilladelse, men meldte fra ved opstart af fiskeriet.

I anden runde, som løber fra 1. april – 30. juni, er der givet tilladelse til:

- 1 fartøj med FTA til Isefjord
- 3 fartøjer med FTA til Limfjorden.

Alle ansøgninger er blevet imødekommet, herunder alle ansøgninger fra Østkysten. Alle ansøgninger er behandlet lige, og det fremgår af alle licenserne, at deltagelse i forsøgsfiskeri ikke giver forrang ved et senere målrettet fiskeri.

Der har været udtrykt kritik af, at fiskere fra Limfjorden har mulighed for at pulje deres muslinger og dermed frigive fartøjer til forsøgsfiskeri.

Den samme mulighed findes for fartøjer på Jylland Østkyst, hvor 4 ud af de 6 fartøjer er i pulje. Det er derfor ikke korrekt, at disse fartøjer ikke har haft samme mulighed.

- 0 -

Om min rolle i processen kan jeg oplyse følgende:

Jeg blev i oktober 2018 forelagt og tiltrådte den nye model for administration af området med transparens og klare kriterier.

Implementeringen af den ny ordning for forsøgsfiskeriet efter muslinger i Storebælt blev gennemført i Styrelsen. Sådan som det er almindelig administrativ praksis. Jeg er ikke blevet orienteret om processen vedr. tildelingen af tilladelser. Det er også fast praksis. Det er en administrativ opgave. Styrelsen skal tildele tilladelserne efter reglerne og de fastsatte kriterier. Og det har de gjort.

Vi udsendte en pressemeddelelse, da man åbnede ordningen for ansøgninger om muslingefiskeri i december 2018. Og i marts udsendte jeg en pressemeddelelse om de nye principper for forsøgsfiskerier. Der skal blandt andet være:

- 1) transparens omkring opslag af ansøgningsrunder;
- 2) lige adgang for alle fiskere;
- 3) regler for maksimale fangstmængder pr. uge bl.a. med henblik på at sikre, at forsøgsfiskeriet ikke fører til et overfiskeri af den pågældende art;
- 4) regler for begrænsninger i adgangen til at blande forsøgsfiskeriet sammen med andet kommercielt fiskeri med risiko for fejlrapporteringer i forsøgsfiskeriet.

Efterfølgende orienterede jeg jer på ordførermødet 28. marts om de nye rammer for forsøgsfiskeri, herunder efter blåmuslinger.

- 0 -

Summa summarum: Der har ikke i årevis været et ukontrolleret forsøgsfiskeri i Storebælt. Tværtimod har der slet ikke været forsøgsfiskeri fra 2008 til 2016. Og i de områder, hvor der er åbent for forsøgsfiskeri her i 2019 – områderne 90-95 – har der tidligere kun været åbent i 2017 og begyndelsen af 2018.

Jeg kan så konstatere, at der har været en administration af forsøgsfiskerier før ressortomlægningen, hvor der ikke har været transparens om ordningerne, og der har manglet klare principper og kriterier for sagsbehandlingen.

Det er desværre ikke så overraskende, for det er det billede, vi kender fra hele oprydningsarbejdet.

Nu er der så blevet skabt den nødvendige transparens, principper og klare kriterier med de nye regler, som Fiskeristyrelsen har fastsat.

Implementeringen af de ny regler og tildelingen af tilladelser efter de ny regler er foretaget af Fiskeristyrelsen helt efter almindelig praksis og de gældende regler for forvaltning. Det er en administrativ opgave.

Vi får nu et forsøgsfiskeri gennemført i år, der vil give os et datagrundlag for at træffe beslutning om eventuel åbning af et målrettet fiskeri efter muslinger i Storebælt.

Det næste skridt, når evalueringen og afrapporteringen foreligger, er at drøfte fordeling af rettigheder i det nye område.

Det er en drøftelse, vi skal tage her i kreds, for det er en politisk beslutning.

Hvis I finder, at der – i lyset af den aktuelle kritik - er behov for, at vi drøfter de kriterier, der er opsat for forsøgsfiskeriet, er jeg åben over for det.

Der har været kritik af, at muslingefiskere fra Østkysten ikke har haft samme økonomiske mulighed for at deltage, fordi de ikke samtidig kan udøve fiskeri i deres *FTA tilladelsesområde*.

[Det er en praksis for muslingefiskeri, der som sagt stammer fra det ordinære fiskeri, og som har været gældende siden 1995.]

Denne regel er med til at sikre, at vi får et sikkert datagrundlag ud af forsøgsfiskeriet – det er jo det, der er formålet med et forsøgsfiskeri. Og at vi undgår fejlrapportering, snyd og overfiskeri af de bestande, der måtte være.

Der er også en grund til, at vi fastsætter maksimale fangstmængder pr. uge. Det handler igen om at undgå overfiskeri.

Man kan godt ændre på disse kriterier. Men så skal man altså være klar over, at man løber en risiko. Og det skal holdes op mod, hvad der er formålet med et forsøgsfiskeri. At skaffe data, der kan tjene som grundlag for at tage en beslutning om at åbne for permanent fiskeri eller ej.

Så er der også nogle, der i pressen har efterspurgt begrænsninger i kredsen af fiskere, der kan deltage i et forsøgsfiskeri ud fra geografiske kriterier, eller ud fra om man er en såkaldt ”storfisker” eller ej.

I forbindelse med de politiske drøftelser af krydsreglen for FTA, fastsatte vi også et loft for, hvor mange licenser en fisker må eje til muslinge- og østersfiskeri. De lofter, som blev indført, vedrører fiskeri på Limfjorden. Fiskere på Østkysten eller Isefjorden er ikke underlagt den slags lofter, og der findes ikke et nationalt loft.

Men jeg tager også gerne en drøftelse med jer om, hvorvidt vi skal ændre på det og indføre nationale lofter for muslingefiskeri, eller om der er andre geografiske områder, hvor vi skal indføre lofter.

Hvis I ønsker det, er jeg klar til at indkalde til en proces herom snarest efter påske.

Hvis man ønsker, at koncentrationslofter – dvs. ejerskab af kvoter - skal inddrages i vurderingen af, hvem der kan få lov til at medvirke i forsøgsfiskerier, bør man være opmærksom på, at der i dag ikke gælder sådanne begrænsninger for ejere af IOK og FKA og disse fiskeres adgang til at deltage i forsøgsfiskerier.

Og det vil i så fald kræve, at der skulle indføres en række regler, hvorefter en fisker, der for eksempel har nået koncentrationsloftet på torsk, ikke må medvirke i forsøgsfiskeri efter torsk - eller i forsøgsfiskeri i områder, hvor man risikerer at fange en torsk!

Der vil ligeledes være komplikationer ved udmøntning af reglen for max 10% ejerskab af IOK eller max. 4% ejerskab af FKA i forhold til forsøgsfiskeri. Skal fiskere, der har nået disse lofter udelukkes helt fra forsøgsfiskeri?

Jeg er åben for en drøftelse af det.

[Men vil gerne pege på, at det er pudsigt, at ordførerne ikke selv tog problemstillingen op på ordførermødet allerede i december 2017, hvor der blev forelagt et udkast til retningslinjer for forsøgsfiskeri med videnskabeligt formål på den såkaldte 2%-kvote.]

- 0 -

Men når vi taler om kriterier, så burde vi måske også tale om, hvad vi opfatter som små og store fiskere.

Gennem pressen får man nemt det indtryk, at små fiskere på Jyllands østkyst er blevet diskrimineret, og at storfiskere fra Limfjorden har fået særlige fordele.

Der er som sagt 6 licenser på Østkysten. De er fordelt på følgende TRE ejere:

Brødrene B har en FTA-licens på et fartøj på Østkysten. De ejer samtidig to både på Limfjorden med 2 muslingelicenser og 3 østerslicenser og rammer altså det ny loft for østers.

Fisker H ejer to fartøjer med to FTA-licenser på Østkysten. Han ejer også en båd på Limfjorden med 1 muslingelicens.

Og så er der brødrene W. De ejer 3 fartøjer med muslingelicenser på Østkysten. Og et fartøj med en licens på Isefjorden. Og derudover ejer de en muslingefabrik.

På baggrund af tal, vi har indhentet fra DTU Aqua, kan jeg oplyse, at brødrene B over perioden 2016 til 2019 har landet i alt 4357 tons blåmuslinger.

Fisker H har landet 17939 tons.

Og brødrene W's egne fartøjer har over perioden 2016 til 2019 landet 28789 tons blåmuslinger.

Til sammenligning kan jeg oplyse, at en i dette udvalg ofte udskældt fisker fra Limfjorden over samme periode har landet 4.162 tons blåmuslinger.

Han er ofte blevet omtalt som storfisker.

Tallene var altså 4.357, 17.939 og 28.789 tons mod 4162 tons.

De små fiskere på Østkysten har altså fanget op til 7 gange så mange blåmuslinger som den såkaldte storfisker fra Limfjorden.

Så hvem er egentlig stor, og hvem er lille? Hvem og hvorfor skal de begrænses i at deltage i forsøgsfiskeri? Det vil jeg også gerne diskutere.

Jeg fremsender gerne dokumentation til udvalget.

Tal er tal. Der er mange af dem. Men de er et godt grundlag for en oplyst debat.

Tak for ordet.

Fiskeripolitisk kontor, den 8. april 2019